

Ime mi je Li

Ana Jurc

Ime mi je Li (Io sono Li, 2011, Andrea Segre) italijanskega filmskega samouka in dokumentarista iz zgodbe o nenavadnem prijateljstvu tiho in nepatetično prerašča v usodnost neuresničljive ljubezni, ki ji na poti stojijo generacijski, rasni in kulturni predsodki tiste v končni fazi vedno merodajne instance – obsojajoče vaške sredine. Segre ob tem ostaja zvest svoji stalni temi, migracijam in sistemu, ki priseljence na Zahod potiska v položaj marginaliziranih ilegalcev, obenem pa jo prepleta s sporočilom o univerzalni človeški potrebi po sprejetosti in ljubezni.

Li (Zhao Tao) iz naslova je tiha, zasanjana kitajska priseljenka v tridesetih, ki v Italiji že leta životari v novodobnem suženjstvu: da bi odplačala bojda astronomske stroške, ki jih je imel delodajalec z njeno vizo, s potjo v Evropo in z nastanitvijo, cele dneve gara v tekstilni tovarni na obrobju Rima, v upanju, da bo nekoč zaslužila dovolj, da bo šef prihod omogočil še njenemu osemletnemu sinu. Ko jo nekega dne brez pojasnila izza tekočega traku pošljejo delat v kavarno v Chioggio, malo mestece v beneškem zalivu, se Shun Li že v drugo znajde v popolnoma tujem okolju.

Plašna Kitajka, ki se utaplja v poplavi zanjo na pol kodiranih, skrivnostnih naročil, kot je »kava s šljiv«, je v očeh stalne klijentele bara – brezdelnih godrnjačev, manjših lokalnih nasilnežev in predvsem ribičev, ki v kavarni preživijo več časa kot v lastni dnevni sobi – eksotično bitje, ki ga je še najbolje ohraniti na varni razdalji. Masko nezlomljive dobre volje, za katero Shun Li skriva svojo žalost, zares opazi le eden od teh članov stalnega gostilniškega inventarja, Bepi (Rade Šerbedžija), stari ribiški maček, ki je

iz Pulja sicer prišel že pred tridesetimi leti, a se zato v Chioggi ne počuti nič manj osamljen, tuj ali »drugačen« kot Shun Li. Potem ko odkrijeta, da jima je skupna ljubezen do poezije – Bepija, ki nenehno kuje nekakšne preproste rime, prijatelji (rahlo zafrkljivo) kličejo Pesnik – se med starim Hrvatom in Kitajko, ki bi lahko bila njegova hčerka, splete plašno, neškodljivo prijateljstvo, ki se večinoma vrti okrog pogovorov o izgubljeni domovini (*»Mao Cening? Tudi mi smo bili komunisti, veš«*) in tihe solidarnosti.

A že taka majhna sprememba *statusa quo* je dovolj za vznik vaške paranoje: Bepijevi prijatelji si kar naenkrat v brado godejo nekaj o »kitajski mafiji«, ki se skuša s porokami infiltrirati med domačine in jim pobrati vse premoženje (bliskovitost, s katero svojemu dolgoletnemu pajdašu ksenofobno obrnejo hrbet, je ena od scenaristično najšibkejših plati filma), Shun Li pa se prav tako znajde pred ultimatom: takoj mora prekiniti vse stike s Pesnikom, če noče, da se števec njenega »odplačevanja dolga« za lastno vizo ne vrne nazaj na ničlo, sinov prihod pa odmakne še dalj v prihodnost.

Segre se je preveč tendenciozno pridiganju o integraciji priseljencev izognil z osredotočanjem na osrednja junaka. Velik del bremena tako odpade na ramena Radeta Šerbedžije, ki mu tokrat k sreči ni treba tolči trde angleščine ruskega terorista, ki jo od njega (pre)pogosto zahteva Holivud. Za nekoga, ki ga tuje produkcije še najraje vidijo v predalčku bondovskih zlikovcev in mu tovrstne vloge pomenijo vsakdanji kruh, se je 66-letnik vlogi krhkega, osamljenega in ranljivega starca prepustil z zavidljivo mero poguma. Z Zhao Tao, ki je za svojo interpretacijo tihega dostojanstva in melanholije v liku Shun Li dobila tudi »italijanski oskar«, nagrado Davida di Donatella, sta pred kamero uspeła stskati ganljiv odnos, ki se obenem upira enoznačni opredelitvi in briše generacijski prepad. Dejstvo, da nobeden od njiju v resnici ne zna italijansko, jima le še dodaja pridih negotovosti in nelagodja v življenju, ki si ga sama nista izbrala.

Ime mi je Li je »mehka« propaganda multikulturalizma, ki jo pred pretirano patetiko rešujeta predvsem Segrejeva prizanesljiva dobrohotnost do hib malega človeka, in pa mojstrska fotografija, ki z neštetiimi odtenki sivine Chioggio spreminja v nekakšen prosojen, na pol pravljichen potopljeni kraj, ki ima v sebi vsaj toliko azijskega kot evropskega in ki nam k sreči prizanese s »turističnimi« prizori, kakršnih smo navajeni od sosednjih Benetk. Režiser se, kot tudi sam priznava, s stalnim sopostavljanjem elementov ognja in vode močno naslanja na izročilo (za »zahodnjaško« tržišče posnetega dela) azijske kinematografije ter tako vizualno stopa v dialog s klasikama Chena Kaigeja (*Zbogom, moja konkubina* [Ba wang bie ji, 1993]) in Kim Ki-Duka (*Pomlad, poletje, jesen, zima ... in pomlad* [Bom yeoreum gaeul gyeoul geurigo bom, 2003]).